

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 657/12</i>
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	<i>SSA Roman Skrzypek (spr.)</i>
	Sędziowie:	<i>SSA Janina Czyż</i> <i>SSA Bogumiła Burda</i>
	Protokolant	st.sekr.sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **13 września 2012 r.**

na rozprawie

sprawyz wniosku *M. D.*

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o przeliczenie świadczenia

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w R.

od wyroku *Sądu Okręgowego w Rzeszowie*

z dnia **30 marca 2012 r.** sygn. akt *IV U 1329/11*

z m i e n i a pkt I zaskarżonego wyroku i odwołanie o d d a l a.

Sygn. akt III AUa 657/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 13 września 2012r.

Decyzją z dnia 16 sierpnia 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) przyznał M. D. emeryturę od dnia 15 sierpnia 2011r.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, zaś wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury został ustalony na 95,04%.

Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uznał wnioskodawcy 28 lat, 4 miesiące okresów składkowych oraz 6 miesięcy okresów nieskładkowych.

Wysokość emerytury została wyliczona na 1674,85 zł, zaś kwota świadczenia do wypłaty wynosiła 1399,11 zł.

W odwołaniu od powyższej decyzji M. D. podkreślił, że organ rentowy nie uwzględnił wszystkich jego okresów zatrudnienia, w tym okresu nauki zawodu w zakładzie (...) w R. w okresie od 15 października 1960r., który wynosił 3 lata, a także pracy w stolarni W. K. od 8 maja 1963r. do 2 stycznia 1965r. Skarżący powoływał się przy tym na wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko i wniósł o oddalenie odwołania. Zakład podniósł, że do stażu przy emeryturze (a wcześniej przy rencie) przyjął okres od 1 marca 1961r. do 27 maja 1961r., gdyż tylko w tym okresie M. D. był zgłoszony do ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia w Zakładzie (...). ZUS nie jest w posiadaniu żadnych dokumentów na potwierdzenie zatrudnienia wnioskodawcy w w/w zakładzie w innych okresach. Przyjęto do stażu jedynie ten okres, w którym wnioskodawca był zgłoszony do ubezpieczenia. Brak podstaw do uwzględnienia innego okresu zatrudnienia, gdyż nie ma żadnych dokumentów potwierdzających zatrudnienie wnioskodawcy w Zakładzie (...) w R..

Odnośnie zatrudnienia w Stolarni Mechanicznej W. K. organ rentowy podniósł, że nie zaliczył M. D. okresu pracy od 8 maja 1963r. do 12 listopada 1964r., ponieważ pracodawca nie zgłosił wnioskodawcy do ubezpieczenia społecznego, jak również brak jest jakichkolwiek dokumentów potwierdzających ww. okres zatrudnienia, a wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej rozpoczynają się od 22 października 1964 r. - zatrudnienie w PKS.

Wyrokiem z 30 marca 2012r., sygn. IV U 1329/11 Sąd Okręgowy w Rzeszowie zmienił zaskarżoną decyzję ZUS w ten sposób, że zobowiązał ZUS Oddział w R. do uwzględnienia okresów zatrudnienia M. D. tj.:

- od dnia 27 kwietnia 1961r. do 7 maja 1963r. – w Zakładzie (...) w R.,

- od dnia 8 maja 1963r. do dnia 14 października 1964r. – w Stolarni Mechanicznej W. K. w R..

W pozostałej części odwołanie oddalił.

Sąd ustalił, że w decyzji z 13 maja 1996r. przyznającej wnioskodawcy prawo do renty organ rentowy uwzględnił jako składkowe okresy:

- od 1 marca 1961r. do 27 maja 1961r.,

- od 8 maja 1963r. do 12 listopada 1964r.,

- od 13 listopada 1964r. do 23 stycznia 1965r.

Z kolei w decyzji z 1 grudnia 2008r. Zakład uwzględnił okres od 1 marca 1961r. do 27 maja 1961r. jako składkowy.

W kwestionariuszu dołączonym do wniosku o emeryturę M. D. podał okresy zatrudnienia od 1961r. do 1963r. w Zakładzie (...) oraz od maja 1963r. do grudnia 1965r. w Stolarsni W. K.. W zaskarżonej decyzji ZUS Oddział w R. uwzględnił okres zatrudnienia wnioskodawcy od 1 marca 1961r. do 27 maja 1961r.

Dalej Sąd ustalił, że po wydaniu przedmiotowej decyzji odwołujący złożył w organie rentowym kserokopię legitymacji ubezpieczeniowej wydanej w dniu 17 kwietnia 1961r., gdzie znajdują się wpisy dokonane przez zakłady pracy potwierdzające zatrudnienie wnioskodawcy tj. w zakładzie fotograficznym i stolarni mechanicznej. W aktach osobowych wnioskodawcy za okres zatrudnienia w PKS R. od 22 października 1964r. do 23 stycznia 1965r. brak jest informacji odnośnie wcześniejszych okresów zatrudnienia.

Wnioskodawca słuchany na rozprawie w dniu 30 marca 2012r. zeznał, że od października 1960r. do maja 1963r. odbywał praktyczną naukę zawodu w zakładzie (...) w R., a od maja 1963r. do października 1964r. uczył się zawodu w Stolarsni Mechanicznej W. K. w R..

Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy, przyjmując, że są logiczne, a ich treść została potwierdzona wpisami w legitymacji ubezpieczeniowej.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołujący udowodnił, że w okresie od 27 kwietnia 1961r. do 7 maja 1963r. był zatrudniony w Zakładzie (...) w R., zaś od 8 maja 1963r. do 14 października 1964r. w (...) Mechanicznej W. K. w R. jako uczeń praktycznej nauki zawodu,

a zatem Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i uwzględnił wnioskodawcy M. D. powyższe okresy jako okresy składkowe w rozumieniu przepisu art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W pozostałej części Sąd oddalił odwołanie wnioskodawcy jako bezpodstawne w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W apelacji od powyższego wyroku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. zarzucił:

- naruszenie art. 6 ust. 2 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) poprzez zaliczenie powyższych okresów jako okresów składkowych, gdyż z danych zawartych

w aktach ZUS wynika, że wnioskodawca był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jedynie w okresie od 1 marca 1961r. do 27 maja 1961r.;

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów bez wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności sprawy oraz przyjęcie, że wnioskodawca był zatrudniony w zakładzie (...) w R. od 27 kwietnia 1961r. do 7 maja 1963r. oraz od 8 maja 1963r. do 14 października 1964r. w Stolarsni Mechanicznej W. K. w R. jako uczeń praktycznej nauki zawodu, podczas gdy dołączona dokumentacja nie potwierdza zatrudnienia w takich okresach.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Zdaniem organu rentowego brak jest podstaw prawnych aby stwierdzić, że w spornych okresach M. D. był zatrudniony w w/w zakładach pracy, stąd zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem prawa .

Zgodnie z powołanym także przez Sąd I instancji art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) okresem składkowym jest okres zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przez 1 stycznia 1975r.

Mając powyższe na uwadze zaliczenie spornych okresów byłoby możliwe jedynie po przedłożeniu umowy zawartej między zakładem pracy, a wnioskodawcą o praktyczną naukę zawodu w tych okresach. Wnioskodawca nie przedstawił takich umów, nie posiada także świadectw pracy na te okresy. Pojedynczy wpis w legitymacji ubezpieczeniowej nie może stanowić podstawy do uwzględnienia całego okresu wskazywanego przez wnioskodawcę jako okresu odbywania praktycznej nauki zawodu, przy czym z ustaleń organu rentowego wynika, że przypadku zatrudnienia w Zakładzie (...) wnioskodawca został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych od 1 marca 1961r. i podlegał temu ubezpieczeniu do 27 maja 1961r. i taki okres został przez Zakład uwzględniony jako okres składkowy.

Dalej Zakład powoływał się na zeznania wnioskodawcy, z których wynika, że nie uzyskał żadnego świadectwa dotyczącego kwalifikacji np. czeladniczego, ponieważ nauki zawodu nie ukończył. Z kolei odnośnie drugiego okresu zatrudnienia w Stalarni, to na tę okoliczność brak jest jakichkolwiek dokumentów potwierdzających takowe zatrudnienie. Natomiast z życiorysu wnioskodawcy zalegającego w PKS w R., gdzie podjął zatrudnienie od 22 października 1964r. wynika, że wcześniej nigdzie nie był zatrudniony.

Końcowo Zakład wskazał, że twierdzenia wnioskodawcy jakoby pracował w spornych okresach w w/w zakładach są w sprzeczności z oświadczeniem wnioskodawcy i zeznaniami świadków, którzy dowodzili, że w latach 1962-1973 M. D. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców.

Wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się uzasadniona, a jej uwzględnienie wywołało skutek w postaci zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Na wstępie wskazać należy, że okresy zatrudnienia młodocianych uważa się za okresy składkowe tylko wtedy, gdy stosunek pracy był nawiązany na warunkach przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r. (tj. dniem wejścia w życie Kodeksu pracy, w którym uregulowano kwestie zatrudnienia młodocianych). Inaczej mówiąc, zatrudnienie niezgodnie z warunkami określonymi w wówczas obowiązujących przepisach, nie może być potraktowane jako okres składkowy, choć nie wpłynęło to na kwalifikacje prawną istniejącego wówczas stosunku prawnego jako stosunku pracy.

Okresy zatrudnienia młodocianych na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed 1 stycznia 1975 r. są okresami składkowymi, o jakich mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227), których uznania nie warunkuje ukończenie przez zatrudnionego 15 roku życia, a jedynie wykonywanie pracy na podstawie indywidualnej umowy o naukę zawodu.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 i ust 2 pkt 3 ww. ustawy podlegają uwzględnieniu okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r., ponieważ w tym czasie osoby te były objęte obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Tak więc jeżeli młodociany odbywał praktyczną naukę zawodu w zakładzie pracy, na podstawie umowy zawartej między nim a zakładem pracy, okres praktycznej nauki zawodu podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty oraz przy ustalaniu wysokości tych świadczeń. W takim bowiem przypadku młodociany podlegał ubezpieczeniu społecznemu, a w związku z tym była za niego opłacana składka na ubezpieczenie społeczne.

Zatrudnienie młodocianych przed 1 stycznia 1975 r. regulowały: przepisy Dekretu z dnia 2 sierpnia 1951 r. o pracy i szkoleniu zawodowym młodocianych w zakładach pracy (Dz. U. Nr 41, poz. 311 ze zm.) oraz wydanego z upoważnienia tego Dekretu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 1952 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 135), ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przy przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach

pracy oraz wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226 ze zm.) w rozumieniu których młodocianymi są osoby, które ukończyły 14 lat, a nie przekroczyły 18 lat życia. Dolną granicę wieku młodocianego pracownika podwyższono do 15 lat ustawą z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160).

Okresy nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy oraz wstępnego stażu pracy są okresami zatrudnienia (art. 10 ww. ustawy). Zatem warunkiem zaliczenia okresów zatrudnienia młodocianego do okresów składkowych było zawarcie umowy o naukę zawodu, w celu przygotowania zawodowego lub wstępnego stażu pracy (art. 9 ust. 1 ww. ustawy). Do umowy o naukę zawodu mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczenia do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach pracy oraz wstępnym stażu pracy (vide: postanowienie SN z dnia 14 maja 1971 r., sygn. akt III PZP 13/71).

Odnosząc te uwagi do niniejszej sprawy należy stwierdzić, że M. D. nie przedłożył żadnych dowodów, umów o praktyczną naukę zawodu potwierdzających fakt zatrudnienia w Zakładzie (...) (oprócz okresu od 1.03. do 27.05.1961 r.) czy w Stolarsni Mechanicznej W. K..

Podkreślenia wymaga fakt - na co zwraca uwagę apelujący organ rentowy-, że w sprzeczności ze wskazywanymi okresami zatrudnienia skarżącego w w/w zakładach pracy, pozostaje oświadczenie wnioskodawcy i zeznania świadków, którzy dowodzili, że w latach 1962-1973 M. D. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców (k. 176-181 akt rentowych).

W ocenie Sądu Apelacyjnego wnioskodawca nie udowodnił w przekonujący sposób, że w spornych okresach był zatrudniony jako uczeń praktycznej nauki zawodu w w/w zakładach pracy. Pojedynczy wpis w legitymacji ubezpieczeniowej nie stanowi bowiem dostatecznej podstawy do uwzględnienia całego okresu wskazywanego przez odwołującego jako okresu odbywania praktycznej nauki zawodu, przy jednoczesnym jego oświadczeniu i zeznaniach świadków o wykonywaniu codziennej pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zasady doświadczenia życiowego oraz logika, w powiązaniu z pojedynczymi wpisami w legitymacji ubezpieczeniowej wskazują, że wnioskodawca podejmował próby wykonywania praktycznej nauki zawodu, jednakże były to próby nieudane, na co wskazują chociażby zeznania samego wnioskodawcy, że z Zakładu (...) został wyrzucony.

W tej sytuacji Sąd II instancji dokonał odmiennych ustaleń co do stanu faktycznego, które spowodowały odmienną ocenę prawną sprawy, niż to uczynił Sąd Okręgowy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny po myśli art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Zarządzenie:

1. (...)

(...)

2. (...)